

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייסדות כ"ק מרן רבינו הקוה"ט זיעזעבי"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א
קרית יואל - בני ברק

בבית הבראית יהיה יטב הברית

פרשת משפטים

כיתה ח' (א-ב)

הר"ד יואל גרינוואלד הי"ו
הר"ד שאול יחזקאל שווארץ הי"ו

פרשת משפטים

ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם.

פירש"י ז"ל ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, וקשה דהלא כל התורה ניתנה מסיני, ולמה הוצרך ללמדינו בפרשה זו שאף היא מסיני. ויבאר בהקדם דברי מהר"ש פרימו (הביאו החיד"א בראש דוד פ' תצוה) על אמרם ז"ל (תנא דבי אליהו זוטא פ"ט) שיעקב ועשו חלקו בשני עולמות, יעקב נטל עולם הבא, ועשו נטל עולם הזה. וקשה דלפי זה איך מצאנו ידינו ורגלינו לעשות חיל ולאכול חלב הארץ, והלא יאמרו גזל הוא בידינו כי שייך כולו לעשו, והתירוץ כי אמרו חז"ל (שבת פח.) תנאי התנה הקב"ה במעשה בראשית אם יקבלו ישראל התורה אתם מתקיימים, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. ואם כן אלמלא קבלו ישראל התורה מוט התמוטטה הארץ ונמצא העולם אבד, וכאשר באו ישראל וקבלו התורה, קיימו הארץ ומלואה, וקיי"ל דהמציל מזוטו של ים ומשלילותו של נהר הרי אלו שלו, וע"כ בזכות קבלת התורה מגיע לנו עפ"י הדין להנות מעוה"ז, עכ"ד.

ומעתה כאשר בא הכתוב בפרשה זו ללמדינו דיני ממונות שבין אדם לחבירו, מתעורר הקושיא מה שייך לבני ישראל לעסוק בדיני ממונות, והלא בין כך אין להם שום חלק ונחלה בקניני עולם הזה שהרי כולו נפל לחלקו של עשו, ולזה בא הכתוב כמשיב, ואלה מוסיף על הראשונים, מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני, פי' כשם שקיבלנו את כל התורה מסיני, כך קיבלנו מסיני כל עניני העולם הזה, כי על ידי קבלת התורה על הר סיני נתקיימו שמים וארץ, ויש לנו דין המציל מזוטו של ים ומשלילותו של נהר דהרי אלו שלו.

(ברך משה)

וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה מעם מזבחי תקחנו למות.

זאגט דער עיר דוד לויט וואס חז"ל לערנען ארויס פון א קרבן תמיד וואס לכאורה ווי אזוי מעג מען דאס מקריב זיין שבת, עס קען דאך זיין אז מ'וועט זעהן נאך די שחיטה אז עס איז א טריפה האט מען דאך מחלל שבת געווען ווייל מ'טאר דאס נישט מקריב זיין? נאר ווייל איך גיי נאך רוב,

תלמוד תורה יטב לב דרבינו יואל מסאטמאר

בהתייחסות כ"ק מרן רבינו הקדוש זיעעבני"א - בנשיאות כ"ק מרן רבינו הגה"ק שליט"א

קרית יואל - בני ברק

בס"ד

און רוב בהמות זענען נישט טריפה. לערנט מען ארויס די זעלבע זאך, אז מען הרג'עט א רוצח אפילו עס קען זיין אז דער מענטש וואס ער האט גע'הרג'עט, איז געווען א בעל מום, ווייל איך זאג אז רוב מענטשן זענען נישט קיין בעלי מומין. דאס זאגט דער פסוק וכי יזיד איש על רעהו להרגו בערמה, אויב איינער וועט הרג'ענען זיין חבר, מעם מזבחי פונעם קרבן תמיד וואס מ'איז מקריב אויפן מזבח, תקחנו למות, לערן איך ארויס אז מ'דארף אים הרג'ענען און איך זאג נישט שמא טריפה הוא.

במדרש פליאה, אדם אחד מאלף מצאתי ואשה בכל אלה לא מצאתי, הה"ד חמשה בקר ישלם תחת השור.

דער ווילנער גאון ז"ל זאגט פשט אינעם מדרש, לויט וואס דער מדרש זאגט אויפן פסוק ואשה בכל 'אלה' לא מצאתי אלו הנשים שלא היו במעשי העגל, ווען מ'האט געזאגט 'אלה' אלהיך ישראל. לויט דעם מיינט דעם אדם א' מאלף מצאתי, אז איין מענטש פון טויזנט האבן געדינט דעם עגל. אויב אזוי דארף מען פארשטיין פארוואס זענען געשטארבן נאכ'ן עגל 3000 מענטשן, איינס פון טויזנט כלפי 600,000 איז דאך 600?! אויף דעם זאגט דער מדרש הה"ד חמשה בקר ישלם תחת השור, אז מ'האט געדארפט באצלן פינף מאל אזויפיל, און פינף מאל 600 איז דריי טויזנט.

על כל דבר פשע ואשר יאמר כי הוא זה.

וי"ל עפ"י מה שאמרו חז"ל בכל יום בת קול יוצאת שובו בנים שובבי"ם חוץ מאחר, ופי' המפוי עפ"י הגמ' אשרי איש אשרי שעושה תשובה כשהוא איש היינו בימי נעוריו בתקפו ובגבורתו והטעם כי האיש שחטא בעודו בכחו והתאוה גוברת והוא גובר וכובש את יצרו וזה דבר חשוב, משא"כ כששב בימי זקנתו שכבר תש כחו ופסקו תאותיו הרי הוא כאיש אחר ולא זה שחטא, וז"ש שובו בנים שובבי"ם חוץ מאחר היינו שחטא בילדותו ושב בזקנתו שהוא איש אחר עכ"ד וזהו שאמר על כל דבר פשע שצריך להתודות על חטאיו בעת אשר יאמר עליו כי הוא זה שחטא ולא איש אחר, אך עכ"ז בודאי כששב בזקנתו אינו חוזרת ריקם והקב"ה פושט יד ומקבלו כמו"ש תשב אנוש עד דכא והשי"ת יחזירנו בתשובה.

(קדושת יו"ט)

מן הבאר ההוא ישקו העדרים - פרשת משפטים

אחרי רבים להטות

דער בעל שם פון מיכלשטאט זי"ע איז געווען באקאנט אלס קליין קינד מיט זיין שארפן מח און קלוגן קאפ.

איז געווען אמאל ווען ער איז אלט געווען 9 יאר איז א גרויסער שר געקומען אין שטאט, און ער האט געהערט פון זיין חכמה האט ער אים גערופן צו זיך אין פאלאץ, און ער האט אנגעזאגט אז קיינער זאל זיך נישט געפונען ארום דעם פאלאץ אין די באשטימטע שעה, כדי דאס קינד זאל נישט האבן וועמען צו פרעגן וואו דער שר געפונט זיך.

דאס קינד קומט אן און ער זעהט אז קיינער דרייט זיך נישט אינדרויסן, באטראכט ער דעם בנין, און ער זעהט ווי אלע פענסטערס זענען שטארק אפן, נאר איין פענסטער איז פארמאכט, איז ער באלד ארויף אויף יענעם שטאק און אנגעקלאפט אויף די טויר, און דארט האט ער געטראפן דעם שר... אויף די פראגע פונעם שר פון וואו ער האט געוואוסט וואו ער איז, האט ער געענטפערט אז ווען ער האט געזעהן נאר איין פארמאכטע פענסטער האט ער פארשטאנען אז דער שר באהאלט זיך דארט צו זעהן וואס ער וועט טוהן.

זאגט אים דער שר: "אויב ביסטו יא אזא קלוג קינד, ענטפער מיר מיין קשיא, אין די תורה שטייט 'אחרי רבים להטות', און אידן זענען דאך ווייניגער פון די גוים, פארוואס גייט עטס נישט נאך רוב גוים?".

ענטפערט דאס קינד אזוי: "ווען איך וואלט אריינגעקומען אין פאלאץ, און געפרעגט עטליכע באדינער וואו איז דער שר, און צען באדינער וואלטן מיר געזאגט אויפן פינעפטן שטאק, און צוואנציג וואלטן געזאגט אויפן צענטן שטאק, וואלט איך ווען געגאנגען נאך רוב מיינונגען, וויבאלד איך האב א ספק, ממילא וואלט איך געגאנגען נאך רוב, אבער יעצט ווען איך שטיי דא און איך רעד מיטן שר, מעג שוין קומען טויזנט מענטשן און זאגן אז דער שר איז ערגעץ אנדערש, וועל איך נישט קוקן אויף זייער זייט, ווייל איך זעה דאך דעם שר מיט מיינע אויגן...".

די זעלבע איז מיט אונזער הייליגע אמונה, אחרי רבים להטות מיינט אז ווען עס איז דא א ספק גייט מען נאך רוב, אבער אידישע קינדער גלייבן אינעם רבנו של עולם און עס זענען נישטא קיין ספיקות, מיר זעהן דעם אויבערשטן, ממילא איז אוודאי נישט שייך צו זאגן אחרי רבים להטות.